

Skupnost Državljeni proti razprodaji

Komisija za preprečevanje korupcije

Dunajska cesta 56

1000 Ljubljana

Zadeva: prijava nasprotja interesov

V Sloveniji je javna skrivnost, da bo Telekom Slovenije (v nadaljevanju TS) prodan Deutsche Telekomu (v nadaljevanju DT). Naj za začetek navedemo na kratko nekaj dejstev, ki potrjujejo utemeljenost tega prepričanja, ki ga bo seveda vsak javni funkcionar in vsi vpleteni v to prodajo (predvsem organi SDH) zavrnil.

Samo teden dni po tistem, ko je 21. junija 2013 parlament sprejel sklep o prodaji Telekoma, torej 28. junija 2013, so tedanjega državnega sekretarja na finančnem ministrstvu Mitjo Mavka obiskali predstavniki madžarskega Telekoma, ki je v lasti Deutsche Telekoma. Karloy Schweininger, Marton Szot in Gabor Kiss so se tedaj prišli z Mavkom pogovarjat o privatizaciji Telekoma. 22. septembra 2013 so nato Mavka in finančnega ministra Uroša Čuferja obiskali še predstavniki Citibank Europe, Jay Collins in Josef Laszlo z istim namenom. Temu je 22. novembra 2013 sledil še obisk Axela Scheuermanna in Oliverja Knippinga iz Deutsche Telekoma in Siniša Đuranovića iz hrvaškega telekoma, v lasti Deutsche Telekoma, pri Mavku.

Prvi uspeh teh obiskov je bil, da je Slovenska odškodninska družba, d. d. (v nadaljevanju SDH), dne 30. 10. 2013 podpisala Mandatno pogodbo s finančnim svetovalcem Citigroup Global Markets Limited (v nadaljevanju Citigroup) pri prodaji delnic v imetništvu Slovenske odškodninske družbe, d. d., Republike Slovenije, Kapitalske družbe, d. d., Zavarovalnice Triglav, d. d., in Pozavarovalnice Sava, d.d., v družbi Telekom Slovenije, d. d.. S tem je Citigroup postal svetovalec SDH pri prodaji TS z nalogo, da predlaga najustreznejšo metodo in čas izvedbe prodaje, predlaga in organizira postopek izbire kupca, pripravi podrobno časovnico postopka prodaje, predlaga in povabi vse perspektivne kupce, pripravi razno dokumentacijo v postopku prodaje, predlaga izbor ožjega kroga kupcev, koordinira potek skrbnega pregleda, koordinira in skupaj s prodajalci izvede pogajanja s perspektivnimi kupci, poda predlog za izbiro kupca, poda predlog dejanj, ki so potrebna za sklenitev in realizacijo posla prodaje idr.

SDH je v javni obrazložitvi svoje odločitve o izboru Citigroup za svetovalca pri prodaji TS navedla njene reference in sicer: finančni svetovalec pri prodaji družbe Globul, finančni svetovalec Vladi Republike Srbije pri prodaji Telekom Srbija, finančni svetovalec pri

privatizaciji DNA/Finnet, finančni svetovalec Vladi Romunije pri privatizaciji Romtelecom, finančni svetovalec France Telecom pri privatizaciji TP, itd.

SDH ni navedla vrste negativnih referenc, zaradi katerih je Citigroup v resnici povsem neverodostojen partner pri prodaji TS. Naj jih navedemo.

Japonske nadzorne službe so omejile delovanje Citibank na Japonskem že trikrat v zadnjem desetletju. Prvič leta 2004 zaradi pomoči pri manipuliranju borznih tečajev in nato leta 2008 zaradi pomanjkljivih varoval proti pranju denarja. Pred dvema letoma pa so nadzorne inštitucije zahtevale poročila o ukrepih zaradi prodaje neprimernih finančnih paketov potrošnikom in poskusov vplivati na kratkoročne obrestne mere bank. Citibank je tudi ena od bank, ki so obtožene sodelovanja pri prirejanju obrestnih mer v škandalu Libor. Preiskave in poravnave še vedno tečejo.

Leta 2002 je Citigroup sklenil poravnavo z ameriški nadzornimi organi v vrednosti 400 milijonov dolarjev zaradi zavajajočih poročil, s katerimi je prepričeval investitorje v sklepanje poslov.

Ker je pomagal Enronu pri finančnih goljufijah, pravni strokovnjaki ocenjujejo, da je Citigroup plačal preko 5 milijard dolarjev kazni, poravnave in odvetniških računov.

Leta 2008 je Citigroup sklenila poravnavo v višini 18 milijonov po obtožbah kalifornijskega tožilca Jerryja Browna, da je finančni mastodon protipravno jemal, ali bolje, kradel denar z računov svojih strank.

Leta 2010 je Citigroup plačala 75 milijonov za poravnavo odškodninskih tožb zaradi zavajanja investitorjev in strank o tveganosti hipotek tik pred nepremičninskim zlomom. Temu so sledile poravnave leta 2012 skupaj v višini skoraj 900 milijonov dolarjev za poravnavo tožb različnih skupin investitorjev, ki so trdili, da jih je ameriška finančna korporacija zavajala glede tveganja naložb. Istega leta so plačali tudi dobrih 158 milijonov dolarjev za poravnavo tožbe zaradi goljufanja pri označevanju hipotek.

Konec septembra letos je Citigroup sporočil, da bo plačal 395 milijonov dolarjev v poravnavi z ameriškim javnim nepremičninskim podjetjem Freddie Mac. To je sledilo poravnavi v višini 968 milijonov dolarjev s Fannie Mae julija letos. Oboje je sledilo poravnavi, katere višina ni bila razkrita, Citigroupa z ameriško zvezno agencijo za nepremičninsko financiranje (Federal Housing Finance Agency).

Pred letom dni so zaradi posredovanja notranjih informacij internetnemu mediju v Citigroupu morali plačati 2 milijona dolarjev kazni.

Za naš primer so še posebej zanimive zlorabe oz. neuspehi Citigroupa v primerih telekomunikacijskih podjetij. **2.65 milijarde** dolarjev je leta 2004 Citigroup plačal za poravnavo tožbe zaradi nepravilnosti pri svojem poslovanju s tedaj drugim največjim svetovnim teleoperaterjem, podjetjem WorldCom, ki je razglasil bankrot leta 2002 – kar je

postal eden največjih škandalov v zgodovini ZDA in simbol tržnih ekscesov med tehnološkim bumom. S 75 milijoni dolarjev je Citigroup leta 2005 poravnal tožbo zaradi svoje vloge pri propadu telekomunikacijske družbe Global Crossing. Neuspešno je bilo tudi svetovanje Citigroupa v primeri Telekoma Srbije, ki ga sicer SDH navaja kot pozitivno referenco. Citigroup je namreč predlagal prodajo 51% deleža Telekoma Srbije, njegovo vrednost pa ocenil na 2.43 milijarde evrov. Citigroup naj bi prejel 0.15 odstotka kupnine. Po podaljšanju roka za sprejemanje ponudb za nakup srbskega Tekoma je avstrijski Telekom najprej ponudil le 950 milijonov evrov kupnine in 450 milijonov evrov investicij v podjetje in do prodaje ni prišlo, saj se je srbski odbor odločil, da se deleža ne proda.

Poleg vseh teh negativnih referenc pa je seveda pomembno tudi to, da je Citigroup marca 2010 postala borzno-finančni posrednik (corporate broker) Deutsche Telekomu. Kot borzno-finančni posrednik pa je dolžan poskrbeti za predstavitev poslovanja in možnosti zaslužka svojemu klientu, to je DT.

Zakaj je SDH ob vseh teh negativnih referencah in ob - najmanj – resni verjetnosti, da je Citigroup, kot borzno-finančni posrednik enega od možnih kupcev TS (torej DT) in obenem svetovalec TS v konfliktu interesov, izbrala za svetovalca pri prodaji TS ravno Citigroup? Gre zgolj za nestrokovno oz. neskrbno ravnanje odgovornih v SDH, ali za podleganje lobističnim pritiskom, ki smo jih navedli zgoraj? Je torej na delu le malomarnost, ali eno od potrebnih dejanj, ki naj pripelje do končnega nakupa TS s strani DT?

Vlagatelji te prijave nimamo (razen že navedenih indicev - to je obiskov predstavnikov DT in Citigroupa na ministrstvu za finance in na SDH) nobenih podatkov, s katerimi bi lahko utemeljili, da gre za namerno privilegiranje Citigroupa in DT. Zato se v tej prijavi omejujemo na obrazložitev v smeri neskrbnega ravnanja SDH in nasprotja interesov. Predlagamo pa KPK, da preveri, ali so na ministrstvu za finance in SDH, sprejeli na pogovor tudi predstavnike ostalih 11 ponudnikov za finančnega svetovalca pri prodaji TS in interesente za nakup TS.

Ko se je v javnosti pojavilo vprašanje nasprotja interesov pri Citigroupu v zvezi s prodajo TS, se je vodstvo SDH obrnilo na nekaj pravnih pisarn z vprašanjem, ali bi v tem primeru lahko šlo za nasprotje interesov. Glede na javno objavljeno sporočilo s strani SDH, se je s tem vprašanjem obrnilo tudi na KPK, ki naj bi ne zavzelo konkretnega stališča, ampak napotilo na sistemsko načelno mnenje št. 06211-9/2012/23.

KPK je s takšnim stališčem predvsem jasno zavzela stališče, da je pristojna za presojo tega primera in da torej lahko uvede postopek za presojo nasprotja interesov, kljub temu, da Citigroup seveda ni javnopravni subjekt, za katerega sicer velja Zakon o integriteti in preprečevanju korupcije. V omenjenem načelnem mnenju je namreč zapisala, da »mora vsak organ javnega sektorja, ki npr. imenuje strokovne, posvetovalne in podobne komisije zagotoviti, da njihovi člani ob imenovanju oz. pred njihovim soglasjem za imenovanje organu, ki jih imenuje razkrijejo vse relevantne okoliščine (zasebne interese), ki bi lahko vplivali na njihovo nepristransko in objektivno opravljanje njihovih nalog«, poleg tega pa

še, da bo komisija, ko bo naletela na tovrstna nasprotja interesov s strani zunanjih članov » uvedla postopke zoper organe javnega sektorja, ki so ustanovili ali nadzorovali delovanje takih teles, z namenom ugotoviti, ali so ti storili vse, da delo tovrstnih teles poteka objektivno in ob primernem obvladovanju tveganj za korupcijo in nasprotje interesov.«

Da so pristojni organi SDH svoje delo pri izboru svetovalca za prodajo TS opravili malomarno kaže že dejstvo, da so spregledali vso množico negativnih referenc Citigroupa (možnost, da so javnosti prikazali le pozitivne reference in negativne prikrili namerno, tudi tokrat puščamo ob strani). Toda, če je ta malomarnost pravno neupoštevna pa ni tako tudi z dejstvom, da so očitno spregledali tudi dejstvo, da je Citigroup borzno-finančni posrednik DT in zato potencialno v nasprotju interesov. Dejstvo, da so v SDH vprašanje o možnem nasprotju interesov naslovili na pravne pisarne in KPK šele, ko je ta problem sprožilo nekaj medijev namreč jasno kaže, da niso zagotovili, kot to zahteva KPK v omenjenem sistemskem načelnem mnenju, da bi Citigroup, še preden je bila podpisana pogodba s SDH, razkril vse »relevantne okoliščine (zasebne interese), ki bi lahko vplivali na njihovo nepristransko in objektivno opravljanje njihovih nalog«.

KPK je v omenjenem načelnem mnenju povedala tudi, da mora vsak nosilec javne funkcije izogibati ne le dejanskemu nasprotju interesov, ampak tudi vsem ravnanjem, ki ustvarjajo videz nasprotja interesov. Po našem mnenju gre sicer pri izboru Citigroup za svetovalca pri prodaji TS tako za dejansko nasprotje interesov, kot za videz nasprotja interesov, vendar je vsaj to drugo povsem nesporno. Že samo število medijskih objav na to temo kaže, da se je v Sloveniji, po objavi informacije, da je Citigroup borzno-finančni posrednik DT, poglobilo nezaupanje v javne institucije. Spričo dejstva, da je privatizacija državnih podjetij proces, s katerim se prerazporeja ogromne količine premoženja, je takšno nezaupanje še toliko bolj pomembno in bi zato morali biti v SDH skrajno pozorni pri izboru svetovalca za prodajo TS. K temu pa jih ne zavezuje le omenjeno sistemsko načelno mnenje, ampak to povsem jasno izhaja tudi iz 59. člena Zakona o Slovenskem državnem holdingu (Ur.l. RS, št. 25/2014), ki vsebuje pomembna določila o preprečevanju nasprotij interesov v SDH. Poleg tega, da v prvem odstavku določa, da je potrebno pojem "nasprotja interesov" razumeti tako, kot ga v 12. in 13. točki 4. člena določa Zakon o integriteti in preprečevanju korupcije, v 9. odstavku tudi eksplicitno določa da se ta člen "**smiselno uporablja tudi za ravnanje zunanjih pravnih in fizičnih oseb, ki za SDH izvajajo pogodbene ali svetovalne storitve**"....., kar pomeni, da se uporablja tudi za Citigroup, ki bi tako skladno s 3. in 4. odstavkom tega člena morala že sama po sebi opozoriti na nasprotje interesov, o tem pa bi skladno s 4. in 5. členom moral odločiti skrbnik pogodbe s Citigroup ali na njegov predlog uprava SDH. (Če to ni storjeno, zakon v 5. odstavku 74. člena predpisuje kazen za odgovorno osebo v razponu od 400 do 4000 EUR).

Kot rečeno pa prijavitelji menimo, da ne gre le za vprašanje videza nasprotja interesov, ki pogloblja nezaupanje v javne institucije, ampak tudi za dejansko nasprotje interesov. Citigroup je v zaupnem odnosu z dvema podjetjema, ki imata nasprotujoče si interese. Na eni strani je to DT, ki ima interes kupiti TS čim ceneje, na drugi pa SDH, ki ima interes

prodati čim dražje. Pri prvem je Citigroup borzno-finančni posrednik, pri drugem svetovalec pri prodaji. Bolj klasično definiran primer nasprotja interesov si je nemogoče zamisliti. In pri tem so vse navedbe o nekakšnih »kitajskih zidovih«, to je sistemu pravil, ki naj bi znotraj posamezne skupine ločevale npr. borzne posrednike od svetovalcev, pravzaprav smešne. Le kako naj kakršenkoli sistem (pogodbenih ali notranjih) pravil prepreči, da bi npr. na kosilu v New Yorku nek svetovalec iz Citigroupa, ki dela na prodaji TS, ne dal pomembne informacije nekemu borznemu posredniku iz skupine Citigroup, ki dela za DT? In kakšen sistem pravil lahko prepreči, da ne bi potem ta borzni posrednik na npr. kakem kosilu v Bonnu, te informacije dal nekemu iz DT? Ali še huje – katera pravila lahko preprečijo, da bi Citigroupov svetovalec dal upravi SDH nasvet, ki je dejansko v korist DT, če je korist, ki si jo skupina Citigroup obeta od sodelovanja z DT večja od sodelovanja s SDH? Pravil in »kitajskih zidov«, ki to lahko preprečijo ni mogoče ustvariti, zato gre pri Citigroupovem svetovanju pri prodaji TS, kjer se za nakup poteguje tudi DT, nedvomno za nasprotje interesov.

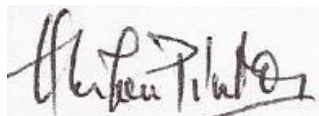
KPK zato predlagamo, da v tem primeru zoper člane vodstva SDH, ki so sprejeli odločitev o angažiranju Citigroup za svetovalca pri prodaji TS, uvede postopek za presojo nasprotja interesov.

Prosimo vas, da nas o prejemu Prijave in nadaljnjih ugotovitvah obveščate na naslov: koalicija@t-2.net

Datum, 21.3.2015

Koalicija civilne družbe za prenovo [SINTEZA-KCD](#), članica Skupnosti DPR

Predsedujoči, Emil Milan Pintar

Poslano na E-naslov: pr.korupcija@kpk-rs.si

in priporočeno na: Komisija za preprečevanje korupcije, Dunajska cesta 56, Ljubljana